

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie OCW

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Aan de minister voor Primair en Voortgezet onderwijs

Plaats en datum: Den Haag, 31 januari 2022
Betreft: Verzoek reactie op verzoekonderzoek ARK inzake besteding NPO-middelen
Ons kenmerk: 2022D03298
Uw kenmerk:
Uw brief van:

Geachte heren Dijkgraaf en Wiersma,

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft in haar procedurevergadering van 20 januari 2022 gesproken over het advies van de commissie voor Rijksuitgaven naar aanleiding van de gewijzigde motie van de leden Paul en Peters ([35570-VIII-248](#)), waarin wordt verzocht om een onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar de resultaten van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO).

Achtergrond van de motie

Naar aanleiding van het wetgevingsoverleg over het Nationaal Programma Onderwijs in het funderend onderwijs op 7 juni 2021 is de motie van de leden Paul en Peters aangenomen over een Rekenkameronderzoek naar de resultaten van het Nationaal Programma Onderwijs. In de motie wordt de Algemene Rekenkamer verzocht om na de beëindiging van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) onderzoek te doen naar de behaalde resultaten, waarbij er in ieder geval gekeken wordt naar de maatschappelijke doelen die zijn behaald en de doelmatige besteding van de gelden en de Kamer hierover te informeren.

Nadere duiding

De bedoeling van de motie is goed zicht te hebben en te houden op de middelen van het NPO: worden deze goed besteed, aan de juiste zaken en doelmatig. Ook wordt verzocht om duidelijke en meetbare indicatoren om dit in kaart te brengen. Een belangrijke aanleiding voor de motie is de brief van de Algemene Rekenkamer d.d. 31 maart 2021 over het NPO (Kamerstuk [35 570 VII – 211](#)), waarin de Rekenkamer adviseert duidelijk te maken wat de beoogde maatschappelijke doelen zijn, de doelgroepen en indicatoren en vooral te bepalen welke informatie over resultaten en uitgaven nodig is. De Rekenkamer vindt het belangrijk dat *'de bewindspersonen eerst samen met de onderwijsinstellingen en in overleg met de Tweede Kamer vooraf [bepaalt] welke maatschappelijke doelen worden nagestreefd en welke informatie nodig is om vast te stellen wat de resultaten van het Nationaal Programma Onderwijs zijn'*.

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.ocw@tweedekamer.nl

Onduidelijkheid doelen en indicatoren Nationaal Programma Onderwijs

Op basis van de informatie die er ten tijde van het indienen van de motie Paul/Peters (half juni 2021) vanuit het ministerie OCW beschikbaar was rondom het NPO, zoals het [monitoring- en evaluatieplan OCW](#), was niet af te leiden hoe de maatschappelijke doelen zoals het inlopen van achterstanden / vertraging en het mitigeren van sociaal-emotionele gevolgen van COVID-19 waren geformuleerd en was ook niet af te leiden hoe deze gemeten zouden moeten worden. Dit is ook geconstateerd in de [wetenschapstoets NPO](#) die op initiatief van de Tweede Kamer is uitgevoerd. Wel is aangegeven dat er een implementatiemonitor en een resultaatmonitor komt, maar er waren nog geen indicatoren voor een effectmeting geformuleerd, noch een nulmeting voorhanden wat betreft de door corona ontstane achterstanden. Dit inzicht is wel nodig voor een goede (tussentijdse) controle door de Kamer. De minister heeft toegezegd in het najaar 2021 de eerste voortgangsrapportage NPO op te leveren aan de Kamer. Omdat onduidelijk was welke informatie deze voortgangsrapportage zou bevatten, is besloten het verzoekonderzoek aan de Algemene Rekenkamer dat voortvloeit uit de motie-Paul/Peters aan te houden tot het verschijnen van de eerste voortgangsrapportage NPO, in de verwachting dat deze rapportage meer inzicht en duidelijkheid zou geven voor het formuleren van het verzoek tot onderzoek aan de Algemene Rekenkamer.

Brief Algemene Rekenkamer oktober 2021 en eerste voortgangsrapportage NPO

Deze eerste voortgangsrapportage met bijbehorende stukken is door de Kamer ontvangen op 29 oktober 2021 (Kamerstuk [35925-VIII-15](#)). De Algemene Rekenkamer heeft op 7 oktober 2021 een brief aan de Kamer gestuurd omtrent de ontwerpbegroting 2022 OCW (Kamerstuk 35 925-VIII, nr. 12), waarin ook aandacht wordt besteed aan het NPO. Daarin wordt opgemerkt: *'De minister heeft in mei ook een plan voor monitoring en evaluatie opgesteld. Wij vinden het hierbij belangrijk dat vooraf bepaald wordt welke informatie nodig is om vast te stellen wat de resultaten van het NPO zijn.'* Daarin kondigt de Algemene Rekenkamer aan in het verantwoordingsonderzoek 2021 van OCW de voorgenomen besteding van de extra gelden van het programma in het basisonderwijs te onderzoeken. Daarbij wordt bekeken of scholen voldoende in staat gesteld zijn om deze gelden doelmatig in te zetten, in het licht van de korte termijn waarin scholen programma's moesten opstellen en het aanhoudende lerarentekort.

Het eerste voortgangsrapport bevat met name informatie over het proces en zaken als de interventies waarvoor is gekozen, maar geen of nauwelijks indicatoren op basis waarvan aan het eind van de periode van 2,5 jaar kan worden gemeten hoe effectief het NPO is geweest. In die zin geeft deze informatie ook nog geen inzicht in de informatie die men denkt nodig te hebben om vast te kunnen stellen wat de resultaten van het NPO zijn. Dit alles vormde de aanleiding om in de OCW-procedurevergadering van 9 december 2021 de zaak opnieuw aan de orde te stellen door een voorstel tot een verzoek van de commissie OCW aan de commissie Rijksuitgaven over de motie Paul Peters te agenderen rondom het in de motie verzochte onderzoek door de Algemene Rekenkamer. Conform artikel 7.4, vierde lid, Reglement van Orde Tweede Kamer, diende hiervoor een advies gevraagd te worden aan de commissie voor Rijksuitgaven, alvorens het verzoek kon worden doorgeleid naar de Rekenkamer.

Advies van commissie Rijksuitgaven inzake concept-verzoek van de Kamer aan de Algemene Rekenkamer

Uit het advies van de commissie voor de Rijksuitgaven d.d. 12 januari 2022 blijkt dat de commissie de aandacht van de commissie OCW voor de doeltreffendheid en doelmatige besteding van de gelden uit het Nationaal Programma Onderwijs verwelkomt. Tevens deelt zij de zorg om de onvoldoende duidelijk geformuleerde maatschappelijke doelstellingen van het programma. Alhoewel de commissie voor de Rijksuitgaven begrijpt dat dit voortkomt uit een afweging tussen snelheid en zorgvuldigheid, zijn onduidelijke doelstellingen en het gemis van bijbehorende indicatoren een obstakel om de doeltreffendheid en doelmatigheid van het programma vast te stellen. Daarbij komt dat er in het NPO is gekozen voor een verantwoordingsregime dat weliswaar de regeldruk vermindert, maar het ook lastig maakt om inzicht te verkrijgen in de besteding van de gelden. Dit zijn problematische aspecten van het NPO die een onderzoek van de Algemene Rekenkamer niet kan verhelpen, aldus het advies van de commissie Rijksuitgaven.

In de OCW-procedurevergadering van 20 januari 2022 is besloten om het advies van commissie Rijksuitgaven op te volgen en (in eerste instantie middels een brief) in nader overleg met u te treden over het beoogde doelbereik van het Nationaal Programma Onderwijs, en inzicht te verkrijgen in de (tot dusver bestede) gelden en resultaten.

Bij deze breng ik u het verzoek van de commissie over.

Hoogachtend,

de griffier van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

drs. E.C.E. (Eveline) de Kler